Spis ilustracji

Okładka:

1. Bastei (Saska Szwajcaria), fot. Ewa Grzęda.
2. Strona tytułowa: Kazimierz Gliński, *Wspomnienie Tatrów. Z marzeń o szarej godzinie*, Warszawa 1891, zbiory prywatne Jacka Kolbuszewskiego.
3. Julian Fałat, *Portret góralki Anny — żony p. Smołki*, pocztówka ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej.

Ilustracje w książce:

Jan Pacholski, Od relacji z wypraw do przewodnika — początki karkonoskich poradników dla podróżnych na przełomie XVIII i XIX wieku / Von Expeditionsberichten zum Führer — die Anfänge der Ratgeber für Riesengebirgereisende an der Jahrhundertwende des 18. zum 19. Jahrhundert

1. Nowoczesne obserwatorium meteorologiczne i barokowa kaplica na szczycie Śnieżki (Moderne Wetterwarte und barocke Kapelle auf dem Gipfel der Schneekoppe), fot. Jan Pacholski (2018).
2. Cieplice Śląskie-Zdrój, po lewej pałac Schaffgotschów, w głębi kościół Cystersów (Bad Warmbrunn, links das Schaffgotschsche Schloss, im Hintergrund die Zisterzienser-Kirche), fot. Jan Pacholski (2016).
3. Piechowice, miejsce dawnego kościoła ewangelickiego (Petersdorf, Stelle der ehemaligen evangelischen Kirche), fot. Jan Pacholski (2013).
4. Schronisko Strzecha Akademicka położone na szlaku z Karpacza na Śnieżkę (Die auf dem Wege von Krummhübel zur Schneekoppe liegende ehemalige Hampelbaude), fot. Jan Pacholski (2015).
5. Zejście Sowią Doliną do Karpacza (Abstieg durch das Eule-Tal nach Krummhübel), fot. Jan Pacholski (2016).

Miloš Řezník, Grenzüberschreitung. „Romantische Reise“ und „Preußentum-Probe“ im Vormärz: Wácslaw Wladiwoj Tomeks Wanderungen im schlesisch-böhmischen Grenzland / Przekroczenie granicy. Romantyczna podróż i próba pruskości w okresie przedmarcowym — Wácslawa Wladiwoja Tomka wędrówki po pograniczu śląsko-czeskim

1. Wácslaw Wladiwoj Tomek auf einem Porträt von Jan Vilímek (1862–1938) aus dessen Serie „Tschechisches Album“ (České album), 1890er Jahre (Wácslaw Wladiwoj Tomek na portrecie z serii „Czeski album” [České album], lata dziewięćdziesiąte XIX wieku, wydawcy Jana Vilímka [1862–1938]), *České album, sbírka podobizen předních českých velikánů, mužů i žen práce, kteří život svůj zasvětili povznesení národa svéhoi*, illustrator J. Vilímek, compiler J.R. Vilímek, Praha 189-, s. 57, Kramerius. National Library of the Czech Republic (Kramerius. Národní knihovna České republiky), http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=17771 (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
2. C.T. Mattis, *Aussicht vom breiten Steine bei Charlottenbrunn nach der Kynsburg und dem Zobtenberge (1823–1862)* (C.T. Mattis, Widok Grodna i Ślęży od strony Jedliny, 1823–1862), Śląska Biblioteka Cyfrowa, https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/edition/47330?id=47330&from=&dirids=1&ver_id=&lp=52&QI= (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
3. Das Panorama von Königgrätz: Die Heilig-Geist-Kathedrale, der Weiße Turm und das Rathaus (Panorama Hradca Králové: Katedra Świętego Ducha, Biała Wieża i ratusz), Foto: Miloš Řezník (2019).
4. Burg und Schloss Fürstenstein um die Mitte des 19. Jahrhunderts. Lithografie von Wilhelm Loeillot (1827–1876) nach der Zeichnung des schlesischen Künstlers Ferdinand Koska (1808–

© for this edition by CNS

1862). Von dem Schlossturm aus betrachtete Tomek die schlesische Landschaft (Ruiny zamku i pałac w Książu koło połowy XIX wieku. Litografia Wilhelma Loeillota [1827–1876] według rysunku śląskiego artysty Ferdinanda Koski [1808–1862]. Z wieży pałacu Tomek obserwował śląski krajobraz), F. Koska, *Fürstenstein. Zamek Książ w Wałbrzychu*, Śląska Biblioteka Cyfrowa, https://www.sbc.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/24794?id=24794 (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
5. Salzbrunn am Ende des 18. Jahrhunderts (Szczawno-Zdrój pod koniec XVIII wieku), Śląska Biblioteka Cyfrowa, http://www.sbc.org.pl/dlibra/docmetadata?id=46315&from=pubindex&dirids=22&lp=433 (Zugang/dostęp: 22.10.2018).
6. Kloster Grüssau (Krzeszów), Foto: Miloš Řezník (2009).

Ewa Grzęda, Romantyczne wędrówki Polaków po Szwajcarii Saskiej
1. Skały Bastei, fot. Ewa Grzęda (2018).
2. Kamienny most w Bastei, fot. Ewa Grzęda (2018).
3. Koryto Łaby, fot. Ewa Grzęda (2018).
4. Karta tytułowa rękopisu *Polskiej Najady*, zbiory prywatne Jacka Kolbuszewskiego.

Renata Gadamska-Serafin, Michała Andrzejkowicza-Butowta odkrywanie gór Kaukazu
1. Widok na Gruzińską Drogę Wojenną w kierunku Władykaukazu, Gruzja, fot. w0zny, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gruzi%C5%84ska_Droga_Wojenna.JPG (dostęp: 25.01.2018).
2. Gunib (Dagestan), © Dzhamalutdin Galbatsov.
3. Wodospad nieopodal wsi Sałta (Dagestan), © Dzhamalutdin Galbatsov.
4. Wąwóz Ajmakiński, © Gadzhibek Dzhamirzoev.

Patrice Dabrowski, Wciąż *terra incognita*? Turystyka górska w Karpatach Wschodnich w okresie autonomii galicyjskiej
1. Portret Ménie Muriel autorstwa M. Fletcher w książce M.M. Dowie, *A Girl in the Karpathians*, London 1891, s. 135; książka ze zbiorów autorki.
2. Portret Mieczysława Orłowicza w mundurze wojsk austriackich (1916), Biblioteka Narodowa, https://polona.pl/item/portret-mieczyslawa-orlowicza-w-mundurze-wojsk-austriackich,OTE4MjMzNzI/0/#info:metadata (dostęp: 18.10.2018).

Jacek Kolbuszewski, Potopu świata fale i Mer de Glace. O pewnym sposobie obrazowania górskiego pejzażu
1. Lodowiec Mer de Glace, fot. Iwona Dębowy (1994).
2. Lodowiec Mer de Glace, fot. Iwona Dębowy (2008).

Magdalena Gołaczyńska, Teatr Nasz w Michałowicach, czyli teatr rodzinny i wiejski
1. Teatr Nasz, domki dla gości, fot. Lilianna Sokołowska (2017).
2. Teatr Nasz, Scena za domem, fot. Lilianna Sokołowska (2017).

Okładki do recenzji:
1. Małgorzata Misiak, *Między Popradem a Osławą. Tożsamość kulturowo-językowa Łemków w ujęciu etnolingwistycznym*, Wydawnictwo Profil, Wrocław 2018.
2. *Rabka w literaturze, literaci w Rabce*, red. Zofia Budrewicz, Jan Ceklarz, Stowarzyszenie Kulturowy Gościniec, Rabka-Zdrój 2018.
3. Maciej Pinkwart, *Pleban spod Giewontu*, Wydawnictwo Wagant, Nowy Targ 2017.
4. Beata Sabała-Zielińska, *TOPR. Żeby inni mogli przeżyć*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2018.

© for this edition by CNS

5. Przemek Bucharowski, Agata Włodarczyk, *Wataha w podróży. Himalaje na czterech łapach*, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2015.
6. Agata „Agi" Włodarczyk, *PSYgoda na czterech łapach. Diuna w Himalajach*, Bezdroża, Kraków 2017.

© for this edition by CNS

Góry – Literatura – Kultura 12, 2018
© for this edition by CNS

Spis treści

Ewa Grzęda, Wstęp **5**

Ewa Grzęda, Introduction **7**

Dział I. Artykuły i rozprawy

Jan Pacholski, Od relacji z wypraw do przewodnika — początki karkonoskich poradników dla podróżnych na przełomie XVIII i XIX wieku / Von Expeditionsberichten zum Führer — die Anfänge der Ratgeber für Riesengebirgereisende an der Jahrhundertwende des 18. zum 19. Jahrhundert **11**

Michael Wedekind, „Was soll der Mensch da oben?". Vom politischen Nutzen des Bergerlebnisses / „Po co ten człowiek tam na górze?". O politycznym wykorzystaniu przeżyć górskich **55**

Miloš Řezník, Grenzüberschreitung. „Romantische Reise" und „Preußentum-Probe" im Vormärz: Wácslaw Wladiwoj Tomeks Wanderungen im schlesisch-böhmischen Grenzland / Przekroczenie granicy. Romantyczna podróż i próba pruskości w okresie przedmarcowym — Wácslawa Wladiwoja Tomka wędrówki po pograniczu śląsko-czeskim **81**

Jacek Kolbuszewski, Z dziejów tematyki górskiej w literaturze czeskiej. František Palacký i Milota Zdirad Polák **121**

Ewa Grzęda, Romantyczne wędrówki Polaków po Szwajcarii Saskiej **149**

Włodzimierz Toruń, Alpy w twórczości Zygmunta Krasińskiego **177**

Renata Gadamska-Serafin, Michała Andrzejkowicza-Butowta odkrywanie gór Kaukazu **191**

Ewa Kolbuszewska, Cepry w górach. Turystyka masowa w krzywym zwierciadle (do lat siedemdziesiątych XX wieku) **225**

Patrice M. Dabrowski, Wciąż *terra incognita*? Turystyka górska w Karpatach Wschodnich w okresie autonomii galicyjskiej **237**

Góry – Literatura – Kultura 12, 2018
© for this edition by CNS

Jerzy Kapłon, Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie **251**

Małgorzata Łoboz, Błogosławiony widok i architektura pustelni. Stefana Żeromskiego epizod z dziejów szlaku na Kalatówki **277**

Justyna Bajda, *W naszej letniej stolicy*… Satyra Ludwika Szczepańskiego na młodopolskich turystów w Tatrach **287**

Katarzyna Tałuć, Górska wędrówka w służbie wychowania „nowego" człowieka w dwudziestoleciu międzywojennym **303**

Krystyna Heska-Kwaśniewicz, „Góry to naisto najszlachetniejsze dzieło Boże". O *Złotej wolności* Zofii Kossak **321**

Anna Pigoń, Literacka nieśmiertelność sióstr Lidy i Marzeny Skotnicówien **335**

Dorota Heck, Wojciecha Kudyby *Gorce Pana* **351**

Dział II. Noty i notaty

Kai Reinhart, *Incognito* przez kraj przyjaciół. Nielegalni wspinacze z NRD w Związku Radzieckim **363**

Jacek Kolbuszewski, Potopu świata fale i Mer de Glace. O pewnym sposobie obrazowania górskiego pejzażu **377**

Magdalena Gołaczyńska, Teatr Nasz w Michałowicach, czyli teatr rodzinny i wiejski **389**

Agnieszka Kuniczuk-Trzcinowicz, Opis jednej podróży. *W Górach Olbrzymich* Stanisława Bełzy **397**

Dział III. Recenzje

Okruchy łemkowskiego świata (Jacek Kolbuszewski) **405**

Rabczańskie opowieści nieznane (Maria Kościelniak) **409**

Jegomość z parafii na końcu świata, czyli pod Giewontem (Małgorzata Łoboz) **415**

© for this edition by CNS

Na każde wezwanie naczelnika (Anna Pigoń) **419**

Na czterech łapach przez Himalaje albo kilka spostrzeżeń o „psich" książkach Agaty Włodarczyk i Przemka Bucharowicza (Dorota Nowicka) **423**

Indeks nazw osobowych **433**

Spis ilustracji **443**

© for this edition by CNS